

ÖĞRETMENLERİN MESLEĞE ADANMIŞLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
DETERMINING TEACHERS' PROFESSIONAL COMMITMENT LEVELSOzan KEŞKEK¹, Selman ÖZTÜRK², Saniye İNCEBAY³**Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri****Makale Bilgileri****Geliş Tarihi**

12.11.2022

Kabul Tarihi

12.11.2022

Anahtar KelimelerÖğretmen,
Meslek,
Adanmışlık.**Özet**

Eğitimin vazgeçilmez katılımcıları olan öğretmenleri nitelikli hale getirmek için birçok çalışma yapılmakta; Öğretmenin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki görev ve sorumlulukları, mesleğe karşı tutumu, kişisel gelişimi, yapmış olduğunuz faaliyetlerin özellikleri önemli katkılar göstermiştir. Bu nedenle öğretmenlik mesleği son derece değerli ve önemli bir meslek olarak kabul edilmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin mesleğe olan bağlılığı sayesinde öğrencilerin akademik performanslarının iyileştirilebileceği genel bir gerçektir. Çalışmada 199 öğretmen üzerinde yapılan analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık puanı medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre evlilerin puanları daha yüksektir. Mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının meslekte görev yapılan süre bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Article Info**Received**

12.11.2022

Accepted

12.11.2022

KeywordsTeacher,
Profession,
Dedication.**Abstract**

Many studies are carried out to make teachers, who are indispensable participants of education, qualified; The duties and responsibilities of the teacher in educational activities, his attitude towards the profession, his personal development, and the characteristics of the activities you have done have made significant contributions. For this reason, the teaching profession is considered to be an extremely valuable and important profession. In addition, it is a general fact that the academic performance of students can be improved thanks to teachers' dedication to the profession. According to the results of the analysis made on 199 teachers in the study, it was determined that there was a statistically significant difference in the score of commitment to the profession in terms of marital status. Compared to the average scores, married people have higher scores. It was determined that the scores of commitment to the profession, devotion to students and selfless work differed statistically in terms of the duration of work in the profession. According to the average scores, it is seen that the scores of those who have professional seniority between 11-20 years are higher.

GİRİŞ

Mesleki bağlılık, kişilerin bir meslekte yaptıkları işe bağlılık hissidir. Bir projenin gücü, dahil olan kişilerin kendilerini projeye ne kadar bağlı hissettiklerine göre artar veya azalır. Bu durum öğretmenlik mesleğinde de benzerdir. Öğretmenler, gelecek nesle öğretme görevini üstlenirler. Etkili öğrenmeyi gerçekleştirmek için modern ve güncel eğitim yöntemlerini kullanan kendini işine adanmış öğretmenlere ihtiyaç duyar (Shukla, 2014).

¹ Atatürk Ortaokulu, İstanbul, e-mail: keskekozan@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0265-5767 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)² Atatürk Ortaokulu, İstanbul, e-mail: selmanozturk83@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-4528-5674³ Atatürk Ortaokulu, İstanbul, e-mail: saniyeincby@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1800-3395

Örgütlerin temel amacı belirlenen hedeflere ulaşmaktır. Önceden belirlenmiş amaçlara ulaşılması, örgüt sisteminin etkin ve sürekli işleyişi ile mümkündür. Organizasyonlarda süreçlerin optimizasyonu için mevcut tüm kaynakların (insan ve fiziki) etkin ve verimli kullanılmasına çalışılır. Bu nedenle sosyal bir sistem olarak örgütün tüm insan yapısını analiz etmek ve örgütteki bireylerin davranışlarını her açıdan analiz etmek büyük önem taşımaktadır. Birçok sistemden farklı olarak toplumsal bir sistem olarak eğitim kurumu olan okullar, Girdi- Süreç- Çıktı döngülerinin her aşamasında insan faktörüne bağlıdır.

Çağımızda teknolojik gelişmeler, dijital sistemler ve veri tabanları kuruluşların işleyişini kolaylaştırır da kuruluşların amaçlarına ulaşmasının anahtarı doğru insanlara sahip olmaktır. Okulun eğitim-öğretim programının amaçlarına ulaşmasında tartışmasız çok önemli bir sorumluluğa sahip olan okul yöneticilerinin liderlik vasıflarına sahip olması gerektiği de belirtilmelidir (Özgözü ve Altunay, 2016).

1.1. Adanmışlık

“Adanmışlık; kişinin örgütsel amaçlarla bütünleşmesi veya bu amaçlarla artan biçimde özdeşleşmesi ve uyumlu biçimde davranma durumu olarak tanımlanabilir.” Örgütlerin kişiden beklediği davranışların ötesinde, kişinin bu değer ve amaçlara yönelik tutum ve davranışlarıdır (Celep, 2000).

Öğretmenlerin, sorumluluklarını yerine getirirken gösterdiği çaba ve özveri, yerleştirildikleri kurumun başarısı için çok önemlidir. Söz konusu öğretmenlerin bu çabası, tartışmasız en az örgütsel yapı faktörlerinin dayandığı yönetsel kademeler ve bu kademelerde sergilenen davranışlar kadar önemlidir (Turhan ve ark, 2012). Öğretmenleri mesleki adanmışlıkları, işlerine gösterdikleri özveri ve çaba ile doğrudan ilişkilidir (Karagöz, 2008).

1.2. Mesleğine Adanmış Öğretmen

Mesleki adanmışlık, bireyin keyif aldığı, önemli bulduğu, zamanını ve enerjisini ayırmaktan mutlu olduğu bir role karşı duyduğu güçlü tutumu ifade eder (Vallerand, 2008). Bu bağlamda mesleki adanmışlık, kişinin keyif aldığı, önemli bulduğu, zaman ve enerji harcamaktan keyif aldığı bir alanda çalışmak anlamına gelmektedir. Öğretmenliği hayatlarının en anlamlı yılları olarak tanımlayan kişiler kendilerini öğretmenliğe adanmıştır (Garrison ve Liston, 2004). Mesleki adanmışlık, öğretmeni motive eden ve ilham veren bir niteliktir. Öğretmenin performansını etkileyen bir faktördür. Fried (2001), kararlı bir öğretmenin on temel özelliğini listelenmiştir

Bu öğretmenler:

1. Çocuklarla çalışmayı ve onların bilgi ve fikirlerine değer vermeyi sever.
2. Öğrencilerinin bilgi ve beceri eksikliklerinden çekinmez.
3. Öğrencilerinin olumsuz yöndeki davranışlarını hoş görür ama aynı zamanda öğrencilerinin sergilemesi gereken davranışlar konusunda da eleştirel ve temkinli davranır.
4. Öğrencilerin hatalarından ders çıkarabilecekleri bir öğrenme ortamı yaratmaya çalışır.
5. Sorumluluklarını ciddiye alır, görüş ve inançlarını açık ve net bir şekilde ifade eder.

1.3. Araştırmanın Önemi

Mesleki adanmışlık; bireyin herhangi bir dalda uzmanlaşmak için yaptığı çalışmalar sonucunda mesleğinin hayatındaki öneminin farkına varmasıdır. Mesleki adanmışlık, öğretmenlerin kurumda uzun süre kalma isteği, kurumun değerlerine olan inanç ve kurumu destekleyici faaliyetlerde ekstra çaba gösterilmesi ile doğrudan ilgili olduğu söylenmektedir. Mesleki adanmışlık, çalıştığı kişinin gerçek motivasyonu, o kişinin kendini göreve adanmış olduğunu gösterir.

Mesleki adanmışlık çalışmaları, yüksek düzeyde mesleki bağlılığa sahip öğretmenlerin başarılı olmak için daha fazla çaba gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ancak bu çalışmaların sonuçları; bu öğretmenler işlerine daha fazla odaklanırlar ve bu anlamda öğrenci başarısına daha fazla ilgi ve önem verirler. Öğrencilerin gelişiminin takip edilmesi ve öğretim görevinin şevkle ele alınması bu değerlendirmelerin sonuçları arasındadır. Öte yandan, öğretmenlik mesleğiyle daha az ilgilenen öğretmenlerin iş doyumunun daha düşük olduğunu ve mesleki talepleri isteksizce karşıladığını gösteren araştırmalar da mevcuttur.

1.4. Araştırmanın Amacı

Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaç edinilmiştir.

1.5. Problem Cümlesi

Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri ile demografik özellikleriyle arasında anlamlı ilişki var mı?

1.6. Alt Problemler

1. Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri cinsiyete göre farklılık gösterir mi?

3. Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri eğitim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri çalışılan okulda görev yapma süresine göre farklılık gösterir mi?
6. Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeyleri meslekteki görev süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Araştırmada öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeylerinin demografik özellikleri açısından incelenmesi ilişkisel tarama yöntemiyle yapılmıştır. İlişkisel tarama yöntemi geçmişte ya da mevcut bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yöntemleridir. Tanısal model, olayların nedenleri üzerinde durmak yerine, koşullar, özellikleri ve aralarındaki ilişki arasında bir ilişki bulmaya çalışır (Karasar, 2014).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunda 143 kadın, 56 erkek katılımcı olmak üzere toplam 199 öğretmen dahil olmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın	Erkek		
	f	f	f	%
	143	56	199	100

2.3. Veri Toplama Aracı

Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Ölçeği (ÖMAÖ): Öğretmenlik mesleğine adanmışlık ölçeğinin geliştirilmesi sürecinde Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Analiz sonucunda 50 madde ve üç faktörden oluşan bir yapı elde edilmiş, ölçeğin mesleğe

adanmışlıktaki varyansın %58.278'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Ölçeğin güvenirlik analizleri için hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri; ilk boyut için 0.92, ikinci boyut için 0.86, üçüncü boyut için 0.70, ölçeğin toplamı için ise 0.90 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda ölçeğin, öğretmenlerin mesleğe adanmışlıklarını ölçmek için kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır (Kozikoğlu ve Senem, 2018).

2.4. Veri Toplama Süreci

Anket formu Google Form aracılığıyla okul öğretmenlere ulaştırılmış ve yanıtlar elektronik olarak alınmıştır.

2.5. Veri Analizi

SPSS 26.0 istatistik programı kullanılarak ölçek soruları T-testi ve Anova testiyle sonuca ulaştırılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Mesleğe adanmışlığın yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Mesleğe Adanmışlığın Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	F	p
Mesleğe Bağlılık	25-35	40	1,9338	,54781	1,003	,369
	36-45	67	1,8016	,42243		
	46-60	53	1,8380	,46531		
Öğrencilere Adanma	25-35	40	1,9338	,54781	1,003	,369
	36-45	67	1,8016	,42243		
	46-60	53	1,8380	,46531		
Özverili Çalışma	25-35	40	2,0203	,65281	,032	,968
	36-45	67	1,9925	,48431		
	46-60	53	2,0083	,57388		

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Mesleki adanmışlığın cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Mesleki Adanmışlığın Cinsiyet Açısından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Mesleğe Bağlılık	Kadın	143	1,6763	,70618	-3,766	,189
	Erkek	56	2,1276	,88428		
Öğrencilere Adanma	Kadın	143	1,7666	,58503	-2,444	,785
	Erkek	56	2,0000	,65670		
Özverili Çalışma	Kadın	143	1,6839	,56837	-1,394	,358
	Erkek	56	1,8143	,65378		

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Mesleki adanmışlığın medeni duruma göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Mesleki Adanmışlığın Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
Mesleğe Bağlılık	Evli	119	1,9172	,84074	2,529	,037
	Bekar	80	1,6339	,66341		
Öğrencilere Adanma	Evli	119	1,9212	,62285	2,528	,681
	Bekar	80	1,7000	,57801		
Özverili Çalışma	Evli	119	1,7613	,59903	1,180	,927
	Bekar	80	1,6600	,58712		

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık puanı medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre evlilerin puanları daha yüksektir.

Analiz sonuçlarına göre öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Mesleki adanmışlığın eğitim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Mesleki Adanmışlığın Eğitim Durumu Bakımından İncelenmesi

	Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	t	p
Mesleğe Bağlılık	Lisans	155	1,7908	,74911	-,421	,197
	Yüksek Lisans	44	1,8474	,90843		
Öğrencilere Adanma	Lisans	155	1,8427	,61959	,450	,948
	Yüksek Lisans	44	1,7955	,59680		
Özverili Çalışma	Lisans	155	1,7110	,59484	-,428	,682
	Yüksek Lisans	44	1,7545	,60056		

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Mesleki adanmışlığın okulda görev yapılan süre bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Mesleki Adanmışlığın Okulda Görev Yapılan Süre Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Süresi	n	Ort.	ss	F	p
Mesleğe Bağlılık	1-5 yıl	120	1,7905	,81171	1,152	,318
	6-10 yıl	50	1,7200	,69205		
	11-20 yıl	23	2,0186	,85531		
Öğrencilere Adanma	1-5 yıl	120	1,8115	,61001	1,680	,189
	6-10 yıl	50	1,7725	,53909		
	11-20 yıl	23	2,0435	,75152		
Özverili Çalışma	1-5 yıl	120	1,7083	,60022	2,228	,111
	6-10 yıl	50	1,6440	,48704		
	11-20 yıl	23	1,9565	,77918		

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının okulda görev yapılan süre bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Mesleki adanmışlığın meslekte görev yapılan süre bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Mesleki Adanmışlığın Meslekte Görev Yapılan Süre Bakımından İncelenmesi

	Mesleki Kıdem	n	Ort.	ss	F	p
Mesleğe Bağlılık	1-5 yıl	67	1,5736	,56735	6,258	,000
	6-10 yıl	55	1,8156	,88306		
	11-20 yıl	43	2,2060	,92072		
	21 yıl ve üzeri	34	1,7269	,61154		
Öğrencilere Adanma	1-5 yıl	67	1,7407	,53181	5,405	,001
	6-10 yıl	55	1,7159	,60785		
	11-20 yıl	43	2,1512	,73373		
	21 yıl ve üzeri	34	1,7978	,47873		
Özverili Çalışma	1-5 yıl	67	1,7313	,53998	5,574	,001
	6-10 yıl	55	1,5782	,50431		
	11-20 yıl	43	2,0093	,75839		
	21 yıl ve üzeri	34	1,5647	,47347		

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının meslekte görev yapılan süre bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğretmenler, gelecek nesle öğretme görevini üstlenirler. Öyleyse; Etkili öğrenmeyi gerçekleştirmek için modern yenilikçi öğretim yöntemlerini kullanan kendini işine adanmış öğretmenlere sahip olmak önemlidir.

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir

Mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Alan yazında

araştırmanın bu sonucunu destekler araştırmalar bulunmaktadır (Danış, 2009; Kılıçoğlu, 2010; Turhan, Demirli ve Nazik, 2012).

Analiz sonuçlarına göre mesleğe bağlılık puanı medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre evlilerin puanları daha yüksektir. Analiz sonuçlarına göre öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir

Mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Budak (2009) ve Sağban (2011)'in araştırmalarında benzer biçimde, öğretmenlerin eğitim durumları ile mesleki adanmışlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna yer verildiği görülmüştür.

Mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının okulda görev yapılan süre bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir

Mesleğe bağlılık, öğrencilere adanma, özverili çalışma puanlarının meslekte görev yapılan süre bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Sırıklığıl (2020) eğitim kurumlarında liderlik kapasitesi ve örgütsel adanmışlık arasındaki ilişkiyi araştırma konusu yaptığı çalışmasında; öğretmenlerin kıdemleri ile örgütsel adanmışlıkları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Özkalp ve Kirel (2001) işgörenlerin örgütte geçen hizmet sürelerinin artmasıyla birlikte örgütten ayrılma eğiliminin azaldığını aktarmaktadırlar. Öğretmenlerin mevcut okullarında uzun süre görev yapmaları o okulu benimsemelerine ve sahiplenmelerine etki etmektedir.

4.1. Öneriler

Öğretmenlerin mesleki adanmışlık düzeylerinin mesleki kıdeme göre farklılaştığı görülmektedir. Bundan sonraki çalışmalarda mesleki kıdemin mesleki adanmışlığı hangi boyutlarda etkilediği daha detaylı olarak araştırılabilir.

Bundan sonra yapılacak olan araştırmalarda mesleki adanmışlığın sosyal statü üzerindeki etkilerine değinilebilir, farklı yanıtlar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Budak, T. (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan kadrolu ve sözleşmeli öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları*. (yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Celep, C. (2000). *Eğitimde örgütsel adanma ve öğretmenler*. Ankara: Ani Yayıncılık.
- Danış, A. (2009). *Anadolu teknik ve Anadolu meslek lisesi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri*. (yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Fried, R.L. (2001). *The passionate teacher: a practical guide*. Boston: Beacon Pres.
- Garrison, J. & Liston, D. (2004). *Teaching, learning, and loving*. New York: Teachers College Press.
- Karagöz, A. (2008). *İlk ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin öğretmenler tarafından algılanan etik liderlik rolleri ile öğretmenlerin örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki*. (yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları
- Kılıçoğlu, G. (2010). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılık algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Kozikoğlu, İ. ve Senemoğlu, N. (2018). Öğretmenlik mesleğine adanmışlık ççeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 2414-2625.
- Özgözü, S. ve Altunay, E. (2016). Yöneticilerin liderlik davranışlarının öğretmenlere yansıyan sonuçları: bir meta-analiz çalışması. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 259-294.
- Özkalp, E. ve Kirel, Ç. (2001). *Örgütsel davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sağban, Ş. (2011). *Okul müdürlerinin kültürel liderlik rollerinin öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyine etkisi: Afyonkarahisar ili örneği*. (yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarhisar.
- Shukla, S. (2014). Teaching competency, professional commitment and job satisfaction-a study of primary school teachers. *Journal of Research & Method in Education*, 44-64.
- Sırıkgıl, R. (2020). *Eğitim kurumlarında liderlik kapasitesi ve örgütsel adanmışlık arasındaki ilişki*. (yüksek lisans tezi). Uşak Üniversitesi, Uşak
- Turhan, M., Demirli, C. ve Nazik, G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık düzeyine etki eden faktörler: Elâzığ örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 179-192.
- Vallerand R. J. (2008). The role of passion for teaching in intrapersonal and interpersonal outcomes. *Journal of Educational Psychology*, 100(4), 977-987.